www.kurdistannet.org
18/07/2003 01:44

به ناوی کوردستانی گەوره !

مامه قاله (١) .. ! (تابلۆموزیکال)

ح. س. سۆران
soran909@hotmail. com

٢٠٠٣/٧/١٢

- مامه قاله ! ئەی دەروێش عەبدوڵڵای سۆران، شمشاڵ ژەنی مەزنی ڕەبەن، ڕۆڵەی زەمان ؛ دەنگی زەنگی خۆش ئاهەنگ و هەوای شەنگی کۆنی مێژو، بیرخەرەوەی هەست بزوێنی سەردەمی زو، پیری دەوران، ئەی ئاهەنگسازی بە ئاوەز، ئەی داهێنەری بێ نیشان. هاوڕێ و هاوڕازی سۆزی ساز، پارێزەری دنیایە ڕاز، هونەرمەندی شازی بێ ناز، ئەی ئیلهامی پڕ پەیامی قا م و بەیت و بەستە و ئاواز.

- ئەی دەوڵەمەندی دەستبەتاڵ، هەناسەسارد، پسپۆڕی لێدانی شمشاڵ، خۆێندکاری مەکتەبی شوانی و دەشتەوانی، ئەی قوتابی کێو و چیا و دەشت و دەوەن، لێدەری شمشاڵی ڕەسەن، ڕۆڵەی شەوێن (٢) و بانەمەڕ، دەزگیرانی پەری جوانی، چاودێری مەڕ، وەستای ئیشی پەز و کار و بەر خەوانی، تۆ بازی دەوری تەرەغە و چیاکانی موکوریانی .

- خولقێنەری گەنجی هونەر ! خاوە هونەری گەل پەروەر، دۆستی گیانی گیانی دوکتەر (٣) ، دەستبەتاڵی خاوەن مندال، ئەی پسپۆڕی ئاکادێمیا و زانکۆی نەزمی بەزمی شمشاڵ، مامۆستای شوبێرت و شۆپەن، مێملی ئۆرگی یاماها و لۆتی بەرقی و قەمیش و فەن، ڕۆڵەی زگماکی ساکاری کۆنە هەواری ئێش و غەم، پەپوولەی عاشقی کوردان، سووتاوی تیشکی وشکی شەم، وێڵی هەواری چۆڵ و هۆڵ و دەشت وچەم، نانەوچنی نانی شوانی و مەڕۆیی کاتی بەیانی، پاکت ئەنجام دا پڕ بە دڵ، لە هەوڵ و کار قەت نەتکرد سڵ، ڕۆڵەی شاخ و داخ و بەرد بوی، شوانی مەڕ و مەردی هەرد بوی.

- مامه قاله !بە سۆزی دەنگی شمشاڵت، بە قامکی پڕ خەیاڵت، بۆم لێدە مۆسیقای کۆنی پێشو ، بمبەرەوە بەرەو مێژوی سەردەمی زو...

- سۆزی لۆرەی شمشاڵەکەت، هێزی هەستی شنەی مەستی جامی خەستی خەیاڵەکەت، کزەی ئامێرە زاڵەکەت، دڵبزوێنە و تۆشەی دڵە، ڕامکەری مرۆڤی سڵە، دەنگی هەزاری سەر چڵە. ئەو لاوژە و بەستە و حەیرانە، بیرخەرەوەی کاتی زوە، پەرەی دیرۆکی زیندوە، هی دەورەی بوداق سوڵتانە، کە سەرداری موکوریانە، خاوەنی قۆشەی کوردانەی زەربی (٤) خاکی کوردستانە، سروەی باسەری ئێوارەی دەشتی چۆمی مەجید خان و بناری چۆمی لاوێن و هەواری کۆنەلاجانە، شەماڵی دەشتی شامات و نەسیمی گوندی دریازو شەقەی ماچی کچی کۆڵانی ماچانە (٥) ، شەقامی کۆنی مێژویی هەرێمی شاری وێرانە (٦) ، قەڵای سەربەرزی سەرداره، کە بووکی شاری بووکانە (٧) ، کە شاری کاکە سۆرانە، خوڕەی ئاوی شین و ئاویی کەناری تاقگەیی کرژی هەرێمی کەسکی شەڵماشە، خوڕینی چۆمی کەڵوێیە و تەوژمی گادەری پەنگی خوڕ و پانە، وەبیرهێنی شاری سنە و ئەمیرانی ئەردەڵان و قەسری کۆنی پاڵەنگان و زرێباری مەریوانە، وەسفی کێوی ئاویەرەی بووکی شۆخی کوردستانە، ئاورە سوورەکەی زەڕدەشتە، کە ڕۆڵەی شازی سەردەشتە، مێژوی شاری چوارچرایەو و مەدحی پێشەوای پێشینە، کە خۆشەویستی خەڵکیە و سەرۆک کۆماری کوردانە.

- مامـه قالــه !بــه سـۆزی دەنگی شمشالّت ، بە قامكـی پـڕ خەیالّـت ، بۆم لێدە مۆسیقای كۆنی پێشو ، بمبەرەوە بەرەو مێژووی سەردەمی زو.

- ئـەو شمشالّـه هەسـت بزوێنه ، خەم رەوێنه ، نالّەی ئەشعاری نالّیه ، تۆزی رێگەی شارەزوری هۆنەرێكـی رێگـەدووره ، وەلّـامی نامـەی سـالم و داری پـیری پیرمەسـووره ، سـنووری چۆمی خاپـووره ، هێـند حەزنیه ، خەزێنە و كانی ئەسرینه ، سەبوونی دەشتی هەولێر و گەرمای گەرمی گەرمـیانه ، شـەختەی كوێسـتانی قەندیلـه ، قیبلەی قنجی كوردستانه ، بە وێنەی بەیتی دمدمە و هەستی نەرمی مەموزینه. تەزبێحی میری لالەشه ، كتێبی مەسحەفا رەشه (٨) ، حەسێنەری رۆح و مێشـك ومـرخ و بـیر و لەشه ، قەلّای كۆنی شاری دێرین ، هەولێر پێتەختی خوێن شیرین ، مالّی ئێستای كوردە ژنه ، كە ژانداركی كوردستانه ، جێگەی شانازی هەموانه.

- ئـەو شمشالّـەت ، ئـەو ئامێـره پـڕ لــه نالّـەت ، رامدەچـەنێ ، مێـژوی كوردم وەبیردێنێ ، لە ئوقیانووسـی خەیالّـدا ، لـە نـێو گـۆلاوی هـەوالّ دا ، دەمـباته بەرزایی بەرزان ، زێد و دروشمی چـازانی ، شێخی گەوره و شێخ ئەحمەد و سەرۆك مستەفا بارزانی ؛ دەمباتەو سولەیمانی و شاری كـۆنه ، شـاری گـەورەی مەلـیك مەحموودی كۆلّنەدەر ، شاری شێعر و هەست و هونەر ، مینگەی هـۆنه ، دەمـباته سـەرگردی یـاره - گۆیـژه و ئەزمەر لەوێ دیاره - ، دەمباتەوە گردی سەیوان ، گلّـكۆی مرۆڤـی خـاوەن بیر ، جێی شانازی هۆزی كوردان ، قەبرستانی شەهیدەكان ، شەهیدەكانی كوردستان ، كوردستانی گەوره سۆران.

- شـنەی دەنگـی هەسـتی پەنجـەت ، وەبیر هێنی قەلّپەزەی چۆمی سیروانه ، بەرجەوەندی كێوی هرگـه (٩) و دونـدی تەتــەو و شاخ و داخی پڕ لە باخی ناوچەی هەورام و گۆرانه ، خۆرەی تاڤگەی كـرژی بـلّ و ماریفەتـو پـیر شـالیاری پـیری تەختـه ، قسەی حەققی سەرەنجامی (١٠) سوولّتان ساهاكی دێرینی پەیام هێنی دلۆڤانه ، تیشكی ئاتەشگەی لەمێژی كێوی شاهۆی كن پاویە و بەرگی مێژوی بەردەنووسی هەرێمی گوندی هەجیج و سانەكانی هەورامانه ، كە مینگە و كانی سانانه.

- مامـه قالــه !به سۆزی دەنگی شمشالّت ، بە قامكی پڕ خەیالّت ، بۆم لێدە مۆسیقای كۆنی پێشو ، بمبەرەوە بەرەو مێژوی سەردەمی زو...

- دەنگــی خۆشی شمشالّەكەت ، هەستی سروەی شنەی نەرمی كۆمی وانه -كە هی ئێمە و بە دەست وانــه - دەقـی مێژوی شەرەفخانه ، شۆرشەكەی ئاراڕات و ئاگریداغی ئیحسانی نووری قارەمانه . مـنارەی مـزگەوتی نەمـرووت ، چیرۆكی ناوچەی جزیر و دەشتی سەوزی بادینانه ، گولّی باژێری بـۆتانه. زریـانی كـاتی ئـێوارەی كەلّەشـارەكەی ئامـێدە و بزاڤـی مـەزنی فەرهەنگـی بنەمالّی بەدرخانــه ، خــەباتی دادەلەیلایه و گرتوخانەی ئێمرەلیه ، جێگەی ئاپۆی دلۆڤانه ، شۆڕشی شێخ عوبەیدیلا و تەوژمی شێخ سەعیدی میری پیری پیرانه.

- بــه هۆی دەنگت ، بە هۆی پەنجەی داهێنەری شەنگت ، دمبەیتەوە بالّەخانەی كۆنی مێژوی كاتی پێشـو ، دەچمــەوە كـێوی بێستوون ، قەلّای فەرهاد ، پالّەوانی كوردی ناشادی رەنج بەباد ، تاقی تاقوەسـتان ئەبیـنم ، شاری كرماشانی مەزن ، قەلبی كوردستان گەوره ، شانازی سۆران ئەبینم ، كتـێبی فـەرهاد و شـیرین ، " هەرچـەن مـەواتان " ئە خوێنم ، هۆنراوەی شاعیری نەمر ، خانای قـوبادی بـیرەوان ، رۆلّـەی دلۆڤـان ئەخوێـنم. دەمبەیەوە كووچەكانی شاری دێرینەی دینەوەر ، سـەدان كەسی خاوەن بیر و مرۆڤی چازان ئەبینم ، دەچمەوە عیلامی (١١) پێشو ، لە مەیدانی شاری ئـیلام ، پەیكـەری شـاعیری نەمـر ، غولـّامڕەزاخان ئەبینم ، شاكە و مەسوورخان ئەبینم ، عێلی گەورەی بەختیاری و كەلۆڕ و لەك ، مرۆڤی دلّپاكی رەبەن ، خەلّكی لوڕستان ئەبینم.

www.kurdistannet.org
18/07/2003 01:44

- سـۆزەی دەنگی شمشاڵی تو ، قامیشی نێو بە تاڵـی تـۆ ، مێـژووی شاری قامیشلیە و دیرۆكی كـۆنی عەفـرینە ، یـادی كرمانجـی ئیـزەدی و گۆلـی سێوان و لاچینە ، باسی شیروان و قووچانی خوراسانە ، پەیامی شاری جابانە (١٢) .

- نالـەی شمشاڵـی شـەنگی تـۆ ، كزەی دەروونی تەنگی تۆ ، دەنگی كۆنـی پەری ژینە ، فۆلكۆرە ، كەلەپوورە ، قسەی لاس و لـەشكریە و باسی بەیتی مەم و زینە ، قەتاری عەلـی مەردانە و سەحەری دەنگـی سـێوەیە و پێـزی هێـزو مایەی ژینە ، سروودی بەزەو ئەوینە ، دژی كێشە و زوڵم و رق و قینە.

مامـە قالـە !بـە سۆزی دەنگی شمشاڵت ، بە قامكی پڕ خەیاڵت ، بۆم لێدە مۆسیقای كۆنـی پێشو ، بمبەرەوە بەرەو مێژووی سەردەمی زو...

- دەنگـی لـۆرەی ئـەو شمشاڵـەت ، هـۆرە و سیاچەمانەیە ، تراژێدیای ساڵ و قەڕن و بانگەوازی زەمانەیـە ، بالۆرەی حوزنی حەیرانی جانانەیە ، شینی دایكی شەهیدانی كوردستانە ، ناڵەی زامی ساردەوە بوی پێشمەرگەیە ، كە گیانفیدا و قارەمانە ، زمانی حالّی هەژارە ، بۆڵەی مرۆڤی بێكارە ، ئاهونالـەی برسـیان و ئاواران و بێ ماڵانە ، سروودێكی راستەوخۆیە ، دژ بە ئەنفال و حەڵەبجەو بە سەردەشت و دارەلەك و قەڵاتانە.

مامە قالە ! قالّە مەڕە ! هەر ئەوندە !

<u>مانای بڕێك لە وشەكان :</u>

مامـە قالـە = ماموەسـتا قالە مەڕە، شمشاڵ ژەنـی ناسراوی كورد. (٢) شەوێن = شەو لەوەڕی ران. (٣) دوكـتەر = دوكتور ... (٤) زەرب (زەربی قۆشە و سكە) . (٥) كۆڵـانی ماچان = جێگەیەكە لای خانـێ. (٦) شاری وێران = شاروێرانی موكوریان. (٧) بووكان = بۆكان. (٨) مەسحفا رەش = كتـێبی پیرۆزی ئایینی هاو خوێنە ئیزەدیەكان. (٩) هڕگە یا وڕگە - كێوێكی رماوە سەیرە، لە فەراغی چۆمی سیروان. (١٠) سەرەنجام = كتێبی ئایینی هاو خوێنە ئەهلی حەقەكان. (١١) عیلام = وڵـاتی كۆنی عیلام. (١٢) جابان = شارێكی كورد نشینی لای تاران.

تێبینی كوردستان نێت:

ئەم نووسینە بیروبۆچونی حاوەنەكەیەت، كوردستان نێت لە ناوەڕۆكەكەی بەرپرسیار نیە.